

Sayı : 20798

Tarih : 23.10.2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Nejla DEMİR

Ağrı Milletvekili

GENEL GEREKÇE

Kamu hizmetine girme hakkı, yalnızca bir istihdam meselesi değil; eşit yurttaşlık, sosyal adalet ve demokratik hukuk devleti ilkeleriyle doğrudan bağlantılı temel bir haktır. Anayasa'nın 70'inci maddesi, her yurttaşın kamu hizmetlerine girme hakkına sahip olduğunu ve hizmete alınmada görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemeyeceğini açıkça düzenlemektedir. Ancak Türkiye'de kamu personeli alımlarında uygulanan mülakat sistemi, bu anayasal güvencenin fiilen aşındırıldığı, eşitlik ve liyakat ilkelerinin siyasal ve idari tercihlere tabi kılınabildiği bir mekanizmaya dönüşmüştür.

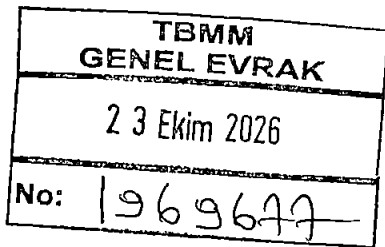
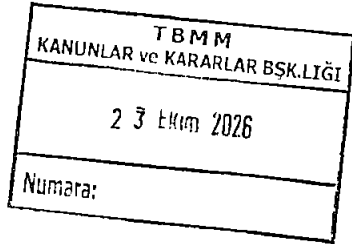
Kamusal istihdamın giderek siyasal iktidarın kadrolaşma politikalarıyla şekillendirilmesi, kamu yönetiminde liyakat ilkesini zayıflatırken çalışma hakkını da ayrıcalıklı kesimlere tanınan bir imkân haline getirme tehlikesi taşımaktadır. Yazılı sınavlarda yüksek başarı gösteren adayların sözlü değerlendirmeler yoluyla elenebilmesi, yıllarca verilen emeğin, alınan eğitimin ve kazanılan mesleki yeterliliğin tek bir komisyonun takdirine bırakılması anlamına gelmektedir.

Bu uygulama, özellikle ekonomik kriz, derinleşen işsizlik ve güvencesiz çalışma koşulları altında yaşam mücadelesi veren gençler açısından çok daha ağır sonuçlar doğurmaktadır. Eğitimlerini tamamlayarak kamu hizmetinde çalışma hakkı elde etmek isteyen yüz binlerce genç, yalnızca sınavlara değil, siyasal ve idari tercihlerin belirleyici olabildiği bir eleme sistemine karşı da mücadele etmek zorunda bırakılmaktadır.

Bir gencin geleceğinin bilgi, birikim ve emeği yerine siyasal yakınlık, kişisel ilişkiler veya idarenin öznel değerlendirmeleriyle belirlenebilmesi, sosyal devlet ve eşit yurttaşlık anlayışıyla bağdaşmamaktadır.

Mülakat sisteminin yarattığı adaletsizlik yalnızca kamuya ilk atamalarla sınırlı değildir. Kamu kurumlarında görevde yükselme, unvan değişikliği ve yönetici kadrolarına atama süreçlerinde uygulanan sözlü sınavlar da siyasal ve sendikal ayrımcılık iddialarının yoğunlaştığı alanların başında gelmektedir. Yazılı sınavlarda başarılı olan, mesleki bilgi ve deneyimiyle gerekli

TBMM BAŐKANLIĐI	
Tali Komisyon	
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih: 27-10-2026	Esas No: 2/3973

yeterliliği sağlayan kamu emekçilerinin mülakat aşamasında elenmesi, görevde yükselme hakkının nesnel ölçütler yerine idarenin takdirine bırakılmasına neden olmaktadır.

Özellikle iktidara yakınlığıyla bilinen sendikalara ye kamu çalışanlarının görevde yükselme ve yönetici atamalarında ayrıcalıklı biçimde tercih edildiği, buna karşılık bağımsız ve muhalif sendikalarda örgütlenen kamu emekçilerinin mesleki ilerleme süreçlerinde ayrımcılığa maruz bırakıldığı yönündeki iddialar, kamu personel rejiminin demokratik niteliği bakımından ciddi bir sorun oluşturmaktadır. Sendika yeliğinin mesleki yükselmede bir ayrıcalık ya da cezalandırma gerekçesine dönüşmesi, sendikal özgürlüğün özünü ortadan kaldırmaktadır.

Bu tür uygulamalar yalnızca bireysel mağduriyetler yaratmamakta; kamu emekçileri üzerinde siyasal ve sendikal baskı mekanizması da oluşturmaktadır. Yönetici kadrolarına atanmanın belirli sendikalara üyelikle ilişkilendirilmesi, çalışanların zgr iradeleriyle sendika seçme hakkını zedelemekte, sendika değiştirmeye yönelik dolaylı baskılara zemin hazırlamakta ve kamu kurumlarında örgütlenme özgürlüğünü fiilen sınırlandırmaktadır.

Oysa sendika seçme zgrlğ, Anayasa'nın 51'inci maddesiyle güvence altına alınmış temel bir haktır. Türkiye'nin taraf olduğu Uluslararası alışma rgtnn (ILO) 87 ve 98 sayılı sözleşmeleri de sendikal örgütlenme özgürlüğünün ve sendikal ayrımcılığa karşı korunmanın uluslararası dayanaklarını oluşturmaktadır. Kamu alışanlarının mesleki kariyerlerinin sendikal tercihlerine göre şekillendirilmesi, bu temel güvencelerle bağdaşmamaktadır.

Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK) ve bağlı sendikalar, uzun yıllardır kamu personeli alımlarında, görevde yükselme ve unvan değişikliği sınavlarında mülakat uygulamasının kaldırılmasını; siyasal kadrolaşmaya, kayırmacılığa ve sendikal ayrımcılığa son verilmesini talep etmektedir. Kamu emekçilerinin örgütlü mücadelesinde dile getirilen bu talepler, kamusal istihdamın demokratikleştirilmesi ve herkes için güvenceli çalışma hakkının sağlanması bakımından önem taşımaktadır.

Kamu kurumlarının yönetim kademeleri, siyasal iktidara yakınlık veya sendikal aidiyet temelinde oluşturulacak kadrolaşma alanları değildir. Yönetici görevlendirmelerinde esas alınması gereken ölçütler; mesleki yeterlilik, deneyim, kamu yararı ve önceden belirlenmiş nesnel koşullar olmalıdır. Kamu yönetiminde liyakat ilkesinin ortadan kaldırılması, yalnızca kamu emekçilerinin haklarını değil, yurttaşların nitelikli ve tarafsız kamu hizmetine erişim hakkını da olumsuz etkilemektedir.

Öte yandan mülakat sistemi; adayların siyasal düşünceleri, sendikal tercihleri, cinsiyetleri, etnik kimlikleri, inançları, engellilik durumları ve diğer kişisel özellikleri temelinde ayrımcılığa uğrama riskini de beraberinde getirmektedir. Demokratik bir toplumda kamu hizmetine giriş ve mesleki ilerleme, yurttaşların kimliklerine, düşüncelerine veya siyasal iktidarla kurdukları ilişkilere göre değil, görevin gerektirdiği nesnel yeterliliklere göre belirlenmelidir.

Kamu hizmetinin temel amacı, siyasal iktidarların kadro ihtiyaçlarını karşılamak değil; toplumun eğitim, sağlık, sosyal güvenlik, yerel yönetimler ve diğer temel kamusal hizmetlere eşit, nitelikli ve erişilebilir biçimde ulaşmasını sağlamaktır. Bu nedenle kamu personeli alımlarında ve görevde yükselme süreçlerinde esas alınması gereken ölçüt, siyasal veya kişisel bağlılık değil, mesleki yeterlilik ve kamusal sorumluluktur.

Mülakatın kaldırılması, kamuda liyakate dayalı istihdamın sağlanması bakımından gerekli olmakla birlikte tek başına yeterli değildir. Kamuya girişte objektif sınav sisteminin

oluşturulması, kadro ilanlarının şeffaşlaştırılması, görevde yükselme süreçlerinin denetime açık hale getirilmesi, ayrımcılığın önlenmesi ve kamu emekçilerinin sendikal haklarının güvence altına alınması, demokratik bir kamu personel rejiminin birbirini tamamlayan unsurlarıdır.

Bu doğrultuda kamu personeli alımlarında, görevde yükselme ve unvan değişikliği sınavlarında sözlü sınav, mülakat veya farklı adlar altında gerçekleştirilen öznel değerlendirme yöntemlerine son verilmesi; adayların yazılı sınav başarıları ve görevin gerektirdiği önceden ilan edilmiş nesnel yeterlilik ltleri esas alınarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

Kamuda işe girmek ve meslekte yükselmek bir ltuf, siyasal sadakatin dl veya belirli sendikalara tanınan ayrıcalık değildir. Kamu kadroları herhangi bir siyasi partinin, sendikanın veya yönetsel çevrenin değil, halkın ortak varlığıdır.

Bu Kanun Teklifi ile kamu personeli alımlarında, görevde yükselme ve unvan değişikliği süreçlerinde mülakat uygulamasının kaldırılması; atamaların nesnel ve denetlenebilir ölçütlere bağlanması; yazılı sınav sonuçlarının öznel değerlendirmelerle etkisizleştirilmesinin önlenmesi; sendikal kimlik ve siyasal düşünce temelinde ayrımcılığın engellenmesi amaçlanmaktadır.

Teklif, kamu hizmetine girişte ve mesleki ilerlemede liyakat, eşit yurttaşlık ve sendikal özgürlük ilkelerini güvence altına alarak kamusal istihdamın demokratikleşmesine, kamu emekçilerinin haklarının korunmasına ve kamu hizmetlerinin toplum yararına yürütülmesine katkı sunmayı hedeflemektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 50'nci maddesinde değişiklik yapılarak kamu kurum ve kuruluşlarına personel alımında mülakat ve sözlü sınav uygulamalarının kaldırılması amaçlanmaktadır.

Düzenlemeyle adayların yazılı sınavlarda elde ettikleri başarının öznel değerlendirmelerle geçersiz kılınmasının önüne geçilmekte; kamu hizmetine girişte eşitlik, liyakat, şeffaşlık ve denetlenebilirlik ilkeleri güçlendirilmektedir.

Ayrıca adayların siyasal düşünceleri, sendikal tercihleri, cinsiyetleri, etnik kimlikleri, inançları ve diğer kişisel özellikleri nedeniyle ayrımcılığa uğramalarını önlemeye yönelik açık bir güvence oluşturulmaktadır.

MADDE 2- Kamu kurum ve kuruluşlarında görevde yükselme, unvan değişikliği ve yönetici kadrolarına atanma süreçlerinde uygulanan mülakat ve sözlü sınavların kaldırılması amaçlanmaktadır.

Düzenlemeyle kamu emekçilerinin mesleki ilerleme hakkının siyasal yakınlık, sendikal aidiyet veya idarenin öznel değerlendirmeleri üzerinden sınırlandırılmasının önüne geçilmesi hedeflenmektedir.

Görevde yükselme ve unvan değişikliği süreçlerinde yazılı sınav başarısı, mesleki yeterlilik ve önceden ilan edilmiş nesnel ölçütlerin esas alınması; sendikal kimlik temelinde ayrımcılığın önlenmesi ve kamu yönetiminde liyakat ilkesinin güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 3- Kamu personeli alımlarında ve görevde yükselme süreçlerinde kadro ilanları, değerlendirme ölçütleri ve atama sonuçlarının şeffaf ve denetlenebilir hale getirilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 4- Yürürlük maddesidir.

MADDE 5- Yürütme maddesidir.

DEVLET MEMURLARI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 50'nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Devlet memurluğuna girişte mülakat, sözlü sınav veya adayların bilgi ve mesleki yeterliliklerini öznel değerlendirmeye tabi tutan benzeri yöntemler uygulanamaz. Kamu kurum ve kuruluşlarına yapılacak atamalarda merkezi yazılı sınav sonuçları ile görevin gerektirdiği, önceden ilan edilmiş, nesnel, ölçülebilir ve denetlenebilir yeterlilik koşulları esas alınır. Adayların yazılı sınav başarılarının mülakat, sözlü değerlendirme veya başka adlar altında gerçekleştirilen öznel işlemlerle değiştirilmesine, adayların bu yöntemlerle elenmesine veya sıralamalarının değiştirilmesine izin verilmez. Kamu hizmetine girişte adayların siyasi düşünceleri, sendikal tercihleri, cinsiyetleri, etnik kimlikleri, inançları ve benzeri kişisel özellikleri nedeniyle ayrımcılık yapılamaz.”

MADDE 2- 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE – Kamu kurum ve kuruluşlarında görevde yükselme, unvan değişikliği ve yönetici kadrolarına atanma süreçlerinde mülakat, sözlü sınav veya benzeri adlar altında öznel değerlendirme yöntemleri uygulanamaz.

Görevde yükselme ve unvan değişikliği işlemlerinde yazılı sınav sonuçları, mesleki yeterlilik, hizmet süresi ve görevin gerektirdiği önceden ilan edilmiş nesnel ve ölçülebilir koşullar esas alınır. Yazılı sınavla yapılan görevde yükselme ve unvan değişikliği işlemlerinde adayların başarı sıralaması sözlü değerlendirme veya idarenin öznel takdiriyle değiştirilemez.

Kamu personelinin görevde yükselme, unvan değişikliği ve yönetici kadrolarına atanma süreçlerinde sendika üyeliği veya üye olmama durumu, sendikal faaliyetleri, siyasal düşünceleri ve benzeri nedenlerle doğrudan ya da dolaylı ayrımcılık yapılamaz. Herhangi bir sendikaya üyelik, atama veya görevde yükselmede öncelik, ayrıcalık ya da tercih nedeni olarak kabul edilemez.

Bu maddeye aykırı olarak tesis edilen işlemler hakkında ilgili mevzuat hükümleri uyarınca idari ve yargısal denetim yolları açıktır.”

MADDE 3- 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 50'nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Kamu kurum ve kuruluşlarının personel alımlarında, görevde yükselme ve unvan değişikliği işlemlerinde kadro sayıları, başvuru koşulları, değerlendirme ölçütleri ve atamaya esas başarı sıralamaları kamuoyuna açık biçimde ilan edilir. Atama işlemleri, kişisel verilerin korunmasına

ilişkin mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla, şeffaf ve denetlenebilir şekilde yürütülür. Mülakat ve sözlü sınav yasağı, başka adlar altında gerçekleştirilen öznel değerlendirme yöntemleriyle dolanılmaz. Adayların değerlendirme ve atama işlemlerine karşı idari ve yargısal başvuru hakları saklıdır.”

MADDE 4- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.